

bookvoice

ΑΡΝΕ ΝΤΑΛ

«Η αστυνομική λογοτεχνία μοιάζει με την τζαζ»

Του ΘΑΝΑΣΗ ΜΗΝΑ

Το πραγματικό του όνομα είναι Γιαν Άρνάλντ, όμως στην πιάτσα είναι γνωστός με το λογοτεχνικό παρανόμι Άρνε Νταλ. Με 11 αστυνομικά μυθιστορήματα στο ενεργητικό του, ο 46χρονος Σουηδός συγγραφέας και δημιουργός της Ομάδας Α έχει πλέον καθιερωθεί με το σπαθί του σε ένα από τα πρωτοκλασάτα ονόματα του είδους στη Σκανδιναβία – που «επελαύνει» τελευταία στο χώρο του ευρωπαϊκού αστυνομικού μυθιστορήματος. Γραμμένο το 1999, το «Misterioso» είναι το πρώτο του μυθιστορήμα που μεταφράστηκε μόλις φέτος στα ελληνικά, ενώ εκδόθηκε και δεύτερο μυθιστορήμα της ίδιας σειράς με τον τίτλο «Μίσος και αίμα» (εκδ. Μεταίχμιο).

Καταρχάς, γιατί χρησιμοποιείς το ψευδώνυμο Άρνε Νταλ και όχι το πραγματικό σου όνομα; Αφότου υπέγραφα μερικά βιβλία με το πραγματικό μου όνομα, ένιωσα την ανάγκη να αναγεννηθώ ως συγγραφέας. Αυτό που ήθελα να κάνω ήταν πολύ διαφορετικό από αυτά που έκανα στο παρελθόν και έτσι αισθάνθηκα ότι χρειαζόμουν μια νέα ταυτότητα. Εξάλλου τα ψευδώνυμα και η αστυνομική λογοτεχνία ταιριάζουν καλά.

Θυμάσαι το πρώτο βιβλίο που διάβασες ποτέ; Θυμάμαι τουλάχιστον το πρώτο βιβλίο που μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση. Ήταν ένα μυθιστορήμα του Αμερικανού συγγραφέα Τζον Στάνμπεκ με τίτλο «Το μαργαριτάρι». Ήμουν ίσως δέκα ή έντεκα ετών και ξάφνου συνειδητοποίησα ότι η λογοτεχνία μπορεί να είναι κάτι το σημαντικό, κάτι που μπορεί να σε αγγίξει βαθιά.

Τι ήταν αυτό που σε προέτρεψε να ασχοληθείς με τη λογοτεχνία; Νομίζω ότι πάντα είχα ζωηρή φαντασία. Ένιωθα πάντα άνετα στους δικούς μου φανταστικούς κόσμους. Και πάντα είχα μέσα μου μια ισχυρή αίσθηση δικαιοσύνης. Όμως, άρχισα να γράφω αφότου διάβασα το μυθιστορήμα που ανέφερα πιο πάνω. Βασικά ήταν η ίδια η λογοτεχνία που με ενέπνευσε.

Γιατί επέλεξες την αστυνομική λογοτεχνία; Πιστεύεις ίσως ότι το είδος αυτό είναι ένα καλό μέσο για να περιγράψεις τα προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών; Η αφετηρία της συγγραφής αστυνομικών ήταν η θέλησή μου να περιγράψω τις ραγδαίες αλλαγές στη σύγχρονη Σουηδία και την

Ευρώπη. Είναι για μένα η ιδανική φόρμα για να περιγράψω τις σημερινές κοινωνίες. Τίποτα δεν αντανακλά τις σημερινές κοινωνίες όσο οι μορφές της εγκληματικότητας που ευδοκούν σ' αυτές. Οι αστυνομικοί είναι επίσης «χρήσιμοι» ως προς αυτό, επειδή κινούνται στα υψηλότερα αλλά και στα κατώτερα στρώματα της κοινωνίας.

Μια φορά κι έναν καιρό, η Σουηδία κι η Σκανδιναβία γενικότερα θεωρούνταν «παράδεισος» σε ό,τι αφορά το κοινωνικό κράτος. Στα βιβλία σου σκείς κριτική στο σημερινό καθεστώς. Πιστεύεις ότι για τη σημερινή παρακμή ευθύνεται η μετακίνηση της Σοσιαλδημοκρατίας προς τα δεξιά; Η τάση στο σουηδικό αστυνομικό μυθιστορήμα σήμερα είναι λίγο νοσταλγική, ονειρεύεται ένα «κρυστό παρελθόν» ή, όπως είπες, ένα «χαμένο παράδεισο» μιας καλής σοσιαλδημοκρατικής κοινωνίας. Προσωπικά προσπάθησα να μην είμαι νοσταλγικός στα βιβλία μου, τα πράγματα δεν ήταν καλύτερα στις «παλιές καλές εποχές». Εξάλλου η ίδια η παγκοσμιοποίηση κατέστρεψε ανέφικτο το να είσαι σοσιαλδημοκράτης με την κλασική έννοια του όρου – εμπλέγον, κατά τη γνώμη μου, η θέληση της Αριστεράς να δημιουργήσει νέα οράματα, μια νέα Αριστερά αν προτιμάς, ήταν μάλλον περιορισμένη. Πρέπει να βρεθούν νέοι και ευρηματικοί τρόποι για να υπερασπιστούμε τις αρχές μιας δημοκρατίας που να εξασφαλίζει κοινωνική ισότητα και δικαιοσύνη.

Τόσο στο «Misterioso» όσο και στο «Μίσος και αίμα» οι ήρωές σου, τα μέλη της Ομάδας Α, κυνηγούν serial killers. Τι είναι αυτό που σε γοητεύει με τους κατά συρροή δολοφόνους; Οι serial killers έχουν

το πλεονέκτημα του να είναι έξυπνοι με το δικό τους διεστραμμένο τρόπο. Οι συνήθεις κακοποιοί έχουν το εξής πρόβλημα, συνήθως δεν είναι ευφύεις. Οι καζοί εγκληματίες δεν φτιάχνουν καλές αστυνομικές ιστορίες με πολυδιάστατη και απρόβλεπτη πλοκή. Έτσι στις ιστορίες μου οι αστυνομικοί και οι κακοποιοί εμφανίζονται να έχουν την ίδια ευφυΐα. Αυτή είναι η αφετηρία μου.

Τα βιβλία του Άρνε Νταλ «Misterioso», «Μίσος και αίμα», αμφότερα σε μετάφραση του Γρηγόρη Κονδύλη, κυκλοφορούν στα ελληνικά από τις εκδ. Μεταίχμιο

Το «Misterioso» βασίζεται στη θρυλική ομότιπλη σύνθεση του Thelonious Monk. Στο «Μίσος και αίμα» ένας από τους χαρακτήρες σου ακούει το «Meditations» του John Coltrane. Να υποθέσω ότι είσαι δηλωμένος φαν του be bop και της free jazz; Γενικά η μουσική σημαίνει πολλά για μένα. Στα επόμενα βιβλία της σειράς θα συναντήσεις συνθέσεις κλασικής μουσικής, αλλά και pop. Όμως η jazz, και ειδικά το be bop, είναι το είδος που έχει συνδεθεί άρρηκτα με την αστυνομική λογοτεχνία. Το να γράφεις αστυνομικά μυθιστορήματα μοιάζει αρκετά με το να παίζεις jazz: η πλοκή που έχεις σχεδιάσει σου αφήνει περιθώρια για ελεύθερο αυτοσχεδιασμό.

Τελευταία γίνεται αρκετός λόγος για την άνοδο της αστυνομικής λογοτεχνίας στη Σκανδιναβία. Ποια είναι η δική σου θέση απέναντί της; Έχεις να μας προτείνεις μερικούς σύγχρονους συγγραφείς του είδους από τα μέρη σου; Βασικά εμένα... Σοβαρά τώρα, συμβαίνει σ' αλήθεια ένα «μπουμ» στην αστυνομική λογοτεχνία της Σκανδιναβίας, κυρίως στη Σουηδία και κατόπιν στη Νορβηγία. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι είναι καλά όλα τα βιβλία. Κυκλοφορούν ακόμη πολλά σκουπίδια κάτω από την ταμπέλα του αστυνομικού. Αν ήμουν πάντως αναγκασμένος να επιλέξω συγγραφείς, θα διάλεγα το ντουέτο των Anders Roslund & Börje Hellström, οι οποίοι γράφουν σκοτεινές ιστορίες βγαλμένες από το βυθό της σημερινής κοινωνίας. ■

Τι νέα
27/2, 12.00
 Ένα μελωδικό παραμύθι, το «Ένας γάτος... μια φορά» του Κώστα Μάγου (εκδ. Εν Πλω), με τραγουδία της Τατιάνας Ζωγράφου και τη συμμετοχή της παιδικής χορωδίας των αρσακείων - τοισσιεί-

ων σχολείων. Στο βιβλιοπωλείο Παπασωτηρίου, στο The Mall Athens.
27/2, 12.30
 Παρουσίαση του παιδικού βιβλίου «Οι εποχές της σποράς» (εκδ. Αερόστατο). Παρούσες θα είναι η συγγραφέας Κατερίνα Παλαιθόδωρου και η

εικονογράφος Σοφία Παπαθανάση. Στο βιβλιοπωλείο Μικρός Κοραΐς, Πατάγου 7 & Αριστοφάνους, Χαλάνδρι.
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
 Χρίστος Βασιλόπουλος, Δημήτρης Πετρόπουλος, εκδ. Πατάκη, € 19,50, σελ. 496

Ένα ταξίδι-γνωριμία με πρόσωπα και καταστάσεις που σημάδεψαν τη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Από τους μαυρογορτίνες της κατοχής και το καστόκι στη βασιλίσσα Φρεδερίκη, έως τη δική του Νάσιουτζικ και τη δολοφονία του Μιχάλη Κατεζά.

